DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS ADMINISTRATIVE KOMMISSION FOR VANDRENDE ARBEJDSTAGERES SOCIALE SIKRING

HENSTILLING Nr. 22

af 18. juni 2003

om den retspraksis, der kommer til udtryk i Gottardo-dommen, hvorefter rettigheder, som indenlandske arbejdstagere er omfattet af i henhold til en bilateral overenskomst om social sikring indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, også skal gælde for statsborgere fra andre medlemsstater

(2003/868/EF)

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS ADMINISTRATIVE KOMMISSION FOR VANDRENDE ARBEJDSTAGERES SOCIALE SIKRING —

som henviser til artikel 81, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet ([1]), i henhold til hvilken den har til opgave at behandle ethvert administrativt spørgsmål, der opstår i forbindelse med bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 1408/71 og senere forordninger,

som henviser til artikel 81, litra c), i samme forordning, hvorefter den har til opgave at fremme og udvikle samarbejdet mellem medlemsstaterne på den sociale sikrings område, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Forordning (EØF) nr. 1408/71, som er vedtaget med hjemmel i artikel 42, bidrager væsentligt til, at traktatens grundlæggende frihedsrettigheder kan realiseres.

(2) Princippet i traktatens artikel 39 om, at der ikke må forskelsbehandles på grundlag af nationalitet, er af særdeles stor betydning for arbejdskraftens frie bevægelighed. Det indebærer afskaffelse af enhver forskelsbehandling mellem fastboende arbejdstagere i medlemsstaterne og vandrende arbejdstagere, for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår.

(3) I Gottardo-sagen ([2]) tog Domstolen konsekvensen af princippet i traktatens artikel 39. Sagen omhandlede en person med bopæl i Fællesskabet, som havde arbejdet i Frankrig, Italien og Schweiz. Den pågældende person havde ikke optjent tilstrækkelige rettigheder til at blive tilkendt pension i Italien og anmodede derfor om, at de perioder, hun havde været forsikret i Schweiz og Italien, blev lagt sammen efter den regel, som i henhold til den bilaterale overenskomst mellem Italien og Schweiz gælder for statsborgere fra disse lande.

(4) Domstolen erklærede, at når en medlemsstat indgår en bilateral overenskomst om social sikring med et tredjeland, hvorefter forsikringsperioder, der er tilbagelagt i det pågældende land, skal tages i betragtning med henblik på at erhverve ret til ydelser ved alderdom, følger det af det grundlæggende princip om ligebehandling, at denne medlemsstat skal indrømme statsborgere fra de øvrige medlemsstater de samme rettigheder som dem, statens egne statsborgere er blevet tillagt i medfør af overenskomsten, medmindre staten har en objektiv begrundelse for sin afvisning (punkt 34).

(5) I denne forbindelse bemærkede Domstolen, at dens fortolkning af begrebet »lovgivning« i artikel 1, litra j), i forordning (EØF) nr. 1408/71 ([3]) ikke kan have til følge, at medlemsstaterne fritages for at overholde ligestillingsprincippet i EF-traktatens artikel 39.

(6) I den pågældende sag udtalte Domstolen, at en forrykkelse af ligevægten og gensidigheden i den bilaterale overenskomst, der var indgået mellem medlemsstaten og et tredjeland, ikke udgjorde en objektiv grund til, at den medlemsstat, der var part i overenskomsten, kunne afvise at udstrække de rettigheder, som medlemsstatens egne statsborgere kunne udlede af overenskomsten, til også at omfatte de andre medlemsstaters statsborgere.

(7) Domstolen godtog heller ikke de indvendinger angående en eventuel stigning i de økonomiske byrder og de administrative vanskeligheder i forbindelse med samarbejdet med de kompetente myndigheder i tredjelandet, som den medlemsstat, der er part i den bilaterale overenskomst, havde fremført som begrundelse for ikke at have overholdt sine forpligtelser i henhold til traktaten.

([1]) EFT L 149 af 5.7.1971, s. 2.
([2]) Dom af 15.1.2002, sag C-55/00.
([3]) Dom af 2. august 1993, sag C-23/92, Grana mod Novoa, Sml. 1993 I, s. 4505.

(8) Det er vigtigt at uddrage alle konsekvenser af denne dom, som har meget stor betydning for EU-statsborgere, som opholder sig i en anden medlemsstat i medfør af retten til fri bevægelighed.

(9) Det skal derfor præciseres, at bilaterale overenskomster om social sikring indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland skal fortolkes således, at de rettigheder, der gælder statsborgere i den medlemsstat, der er part i overenskomsten, i princippet gælder enhver EU-statsborger, der befinder sig i en set ud fra en objektiv vurdering tilsvarende situation.

(10) Ud over at sikre en ensartet anvendelse i konkrete tilfælde af den retspraksis, der kommer til udtryk i Gottardo-sagen, er der behov for en gennemgang af de eksisterende bilaterale overenskomster. I denne henseende hedder det i EF-traktatens artikel 307 om overenskomster indgået før den 1. januar 1958, at »den eller de pågældende medlemsstater [bringer] alle egnede midler i anvendelse med henblik på at fjerne de konstaterede uoverensstemmelser«, medens EF-traktatens artikel 10, for så vidt angår overenskomster indgået efter den 1. januar 1958 eller på datoen for medlemsstaternes tiltrædelse af Det Europæiske Fællesskab, foreskriver disse medlemsstater, at »de afholder sig fra at træffe foranstaltninger, der er egnede til at bringe virkeliggørelsen af denne traktats målsætning i fare«.

(11) Det er vigtigt at minde om, at nye bilaterale overenskomster om social sikring indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland skal indeholde en udtrykkelig reference til princippet om forbud mod at forskelsbehandle en statsborger fra en anden medlemsstat på grundlag af nationalitet, når denne i henhold til retten til fri bevægelighed har opholdt sig i den medlemsstat, der er part i den pågældende overenskomst.

(12) Anvendelsen af Gottardo-dommen på individuelle tilfælde afhænger i vid udstrækning af samarbejdet med tredjelande, eftersom det påhviler disse lande at attestere de forsikringsperioder, som den pågældende person har tilbagelagt der.

(13) Det bør henhøre under Den Administrative Kommission at behandle dette spørgsmål, eftersom Gottardo-dommen vedrører anvendelse af ligestillingsprincippet på området for social sikring —

HENSTILLER:

1. I medfør af princippet om ligebehandling og afskaffelse af forskelsbehandling af indenlandske arbejdstagere og arbejdstagere med statsborgerskab i en anden medlemsstat, som har gjort brug af deres ret til fri bevægelighed efter EF-traktatens artikel 39, gælder pensionsrettigheder, som arbejdstagerne og selvstændige erhvervsdrivende i en medlemsstat er omfattet af i henhold til en overenskomst om social sikring indgået mellem den pågældende medlemsstat og et tredjeland, principielt også arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som er statsborgere i en anden medlemsstat, og som befinder sig i en set ud fra en objektiv vurdering tilsvarende situation som de nationale arbejdstagere.
2. De nye bilaterale overenskomster om social sikring, der indgås mellem en medlemsstat og et tredjeland, bør indeholde en udtrykkelig henvisning til princippet om ikke at diskriminere på grund af nationalitet mod statsborgere fra en anden medlemsstat, som har benyttet sig af deres ret til fri bevægelighed i den medlemsstat, som er part i den pågældende overenskomst.
3. Medlemsstaterne underretter myndighederne i de lande, hvormed de har indgået bilaterale overenskomster om social sikring, hvis personkreds eller saglige anvendelsesområde kun omfatter statsborgere, om konsekvenserne af Gottardo-dommen og anmoder dem om at samarbejde med henblik på anvendelsen af Domstolens afgørelse. De medlemsstater, som har indgået bilaterale overenskomster med et og samme tredjeland, kan i fællesskab træffe foranstaltninger med henblik på fremsættelse af anmodninger om samarbejde. Det giver sig selv, at et sådant samarbejde er tvingende nødvendigt, hvis retspraksis skal efterleves.

Théodora TSOTSOROU

Formand for Den Administrative Kommission